

(Több változata él a versnek, ma népi balladaként ismerik Erdélyben. Sokáig tiltott volt az éneklése.)

(Révay Károly költeménye, 1856-1923)

Az idős Kossuth az aradi vértanúknak így rója le tiszteletét Turinban, 1890-ben:

„Legyenek a vértanúk megáldottak poraikban, szellemeikben a honszabadság Istenének legjobb áldásaival az örökkévalóságon keresztül.

Engem, ki nem borulhatok le a magyar Golgota porába, engem október 6-a térdeimre borulva fog hontalanságom remetelakában látni, amint az engem kitagadott Haza felé nyújtva karjaimat a hála hű érzelmeivel áldom a vértanúk szent emlékét hűségükért a Haza iránt, s magasztos példáért, melyet az utódoknak adtanak, s buzgó imával kérem a Magyarok Istenét, hogy tegye diadalmassá a velőkig ható szózatot, mely Hungária ajkáról a Magyar Nemzethez zeng. Úgy legyen. Amen.”

CsFM.

***„Itt a holtak élnek és a némák beszélnek”
- örmény búcsú Gyergyószentmiklóson***

A gyergyószentmiklósi örmény katolikus egyházközség hagyományosan Kisboldogasszony napján, szeptember 8-án ünnepli búcsúünnepét. Nincs tudomásunk arról, hogy miért pontosan ezen az ünnepen, csak annyit tudunk, hogy a templom 1734-ben épített tornyán egy örmény felirat említést tesz a Szűzanyáról, és a templom főoltárának képe a mennyben megkoronázott Istenszülőt ábrázolja.

A 2004. év búcsúja szeptember 12-én, vasárnap kivételes esemény volt, mert ebben az évben együtt ünnepelhettünk főpásztorunkkal Ft. Dr. Jakubinyi György érsek-kormányzóval. Kiemelkedő esemény volt azért is, mert ezen a napon tette le az esküt a tizenhat régi és új örmény egyháztanácsos: Ávéd László, Buslig Gyula, Ferencz Rezső, Kádár Ignác, Kádár József, Keresztes János, Lázár Alfréd, Lázár János, Lukácsffy Árpád, Lukácsffy Pál, Madaras Szilárd, Magyarai Sáska Zsolt, Szász Zoltán, Zakariás Jenő és Zárug Aladár. Eskütételük történelmi esemény, hiszen nem említi történelmi írás, hogy egyháztanácsosok valaha is főpásztoruk előtt tették volna le hivatali esküjüket. Az örmény egyház mindig és mindenhol „laikus egyház” volt, olyan értelemben, hogy a pap kifejezetten lelkipásztorkodással foglalkozott, míg az egyház anyagi javait az Egyháztanács, és olyan kegyes szervezetek, mint az Oltáregylet, vagy korábban Legényegylet, Leányegylet kezelték. Ez a hagyomány elevenen él Gyergyószentmiklóson, ahol hosszú ideig az Egyháztanács biztosította az örmény folytonosságot. Nagy szerepe van tehát az egyháztanácsnak, hiszen döntéseikkel nem csak a jelent, hanem a jövőt is meghatározzák.

Az ünnepi szentmisén a főpásztor hirdette Isten Igéjét, majd a szentmisét követően elindult a hagyományos körmenet a templomkertben az Oltáriszentséggel, Szűzanya-szoborral, a vendég római katolikus papság, a Vörösköpenyegesek és a nagyszámú hívek kíséretében.

Gyergyószentmiklóson első alkalommal a búcsú kulturális rendezvény házigazdája is volt. Az egyházközség a szamosújvári örmény búcsú alkalmával a budapesti Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesülettől ajándékba kapott egy Örmény kódex-miniatúrát ábrázoló kiállítási anyagot. Dr. Issekutz Sarolta elnöknő a kiállítási anyagot vándorkiállítások megszervezése céljából ajándékozta az egyházközségnek, remélve, hogy az Erdély városaiban bemutatott tárlat felhívja az erdélyi társadalom figyelmét az elfelejtett örmény

kultúrára. A kiállítás megnyitójára a felújított plébánia udvarán került sor, ahol a főpásztor mellett jelen volt a helyi papság, Gyergyószentmiklós önkormányzatának képviselői, és számos vendég. *Székely Imola és Ferencz Katalin* versekkel díszítették a megnyitót, majd *Puskás Attila* helynöklébános betekintést nyújtott az örmény kódexművészetbe és az örmény kultúrtörténet első századaiba. Az egyházközség kórusa elénekelt az örmény himnuszt, majd Főtisztelendő Jakubinyi György érsek-kormányzó elvágta a kiállító terem szalagját. Ebben a teremben kap helyet a gyergyószentmiklósi Örmény Múzeum. A tervek szerint már jövő nyártól minden kedves látogató betekintést nyerhet a helyi örménymagyarok életébe és megtekinthet néhány, az egyházközség birtokában lévő tárgyat. Erre a megnyitó alkalmával részben már sor került, hiszen az ide látogatók megtekinthettek egy 1677-ben, Rómában kiadott örmény misekönyvet, a Legényegylet jegyzőkönyvét a 18. század elejéről, az Oltáregylet Leány és Ifjúsági alosztályának jegyzőkönyvét 1953-ból, és a Mercantile Forum, a „kereskedelmi kamara” jegyzőkönyvét szintén a 18. század elejéről.

Az ünnepi ebédet követően a főpásztort *Bencze Attila* és *Dezső László* magánvállalkozók felvitték az általuk állított kereszthez a város fölé, Pricske magaslatára - Ft. *Hajdó István* főesperes szavaival - „Gyergyó Tábor-hegyére”. A kellemes kirándulás a Világosító Szt. Gergely és Szt. Anna kápolnák megtekintésével folytatódott.

„Itta holtak élnek, és a némák beszélnek” - volt az ünnepség mottója. A holtak élnek az utódokban, és az évtizedekig hallgató örménymagyar közösségek újra a beszédet tanulják: eldadogják a nagyvilágnak az ősök történetét és a jelen életét.

Puskás Attila

Magyarörmény művészek

Rendkívüli esemény büszke részesei voltunk mi örménymagyarok, talán még inkább, mint mások október 3-án Kolozsváron. A szamosújváriak is jöttek, s hozták az iskolásokat is, hisz az ünnepelt művész a mi Bandi bátyánk volt, aki ezer szállal kötődik Szamosújvárhoz, hisz ő is örménymagyar.

Valahányszor felkértük, mindig részt vett rendezvényeinken, és ezzel emelte annak színvonalát, rangját. Egy alkalommal mi vittük Őt Szamosújvárra, s ott, a kis kocsiban hallgattuk először megrendítő előadásában Wass Albert Láthatatlan lobogó-ját, s peregték a könnyeink.

Ő az az ember, aki hat, alkot, gyarapít... reméljük még sokáig, hiszen Buzesko nagymama is közel 100 évig élt, s édesanyja, Placsintár Mária meg is ünnepelhette 100. születésnapját.

Köszönjük, hogy van nekünk, és jó egészséget kívánunk további munkájához!

B. Kovács Júlia

Színház egy életen át Senkálzky Endre 90 éves

Nehéz olyan jelzót találni, amely leírhatná azt a hangulatot, amely vasárnap délután betöltötte a Kolozsvári Magyar Színház nagytermét. Ezúttal a teltház, a taps, a virág nem egy darabnak, nem egy társulatnak szólt: a közönséget október másodikán a Bandi bácsi iránt érzett szeretet, tisztelet hozta a színházba. Nagyon idősek és nagyon fiatalok töltötték meg a termet, bizonyosságául annak, hogy hosszú évtizedek áldozatos munkája nem merül feledésbe egyhamar.

Senkálzky Endre pályája egyedülálló, feltehetőleg ő a legidősebb aktív színész Európában, a színház szolgálatában eltöltött hét évtized önmagáért beszél. Miután rövid